

Sygn. akt SDI 13/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 lipca 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

SSN Piotr Hofmański

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Głównego Rzecznika Dyscyplinarnego Krajowej Izby
Radców Prawnych Konrada Mazura

w sprawie radcy prawnego **E. P.**

obwinionej z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 25 lipca 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę obwinionej

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Izbie Radców
Prawnych w [...] z dnia 4 lutego 2013 r.,

zmieniającego orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby
Radców Prawnych [...] z dnia 3 października 2012 r.

**1. uchyla zaskarżone orzeczenie oraz zmienione nim
orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby
Radców Prawnych z dnia 3 października 2012 r., i na podstawie
art. 17 §1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art.
74¹ ustawy o radcach prawnych postępowanie w sprawie
umarza;**

2. kosztami postępowania obciąża:

- w zakresie postępowania przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym przy Krajowej Izbie Radców Prawnych oraz Okręgowym Sądem Dyscyplinarnym Okręgowej Izby Radców Prawnych – właściwe organy samorządu adwokackiego,
- w zakresie postępowania kasacyjnego – Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Radca prawny E. P., orzeczeniem Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych z dnia 3 października 2012 r., została uznana za winną tego, że wykonując zastępstwo procesowe, na podstawie udzielonego jej pełnomocnictwa przez W. W., w sprawie przeciwko Agencji Rozwoju Mechanizacji Rolnictwa o przywrócenie do pracy, w dniu 11 grudnia 2007 r. podrobiła jego podpis na wniosku o zwolnienie od kosztów, tj. popełnienia przewinienia dyscyplinarnego z art. 64 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o radcach prawnych (Dz. U. 2002 r. Nr 123, poz. 1059 ze zm.; dalej: u.r.p.) w zw. z art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego i za to, na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 4 u.r.p. została jej wymierzona kara zawieszenia prawa do wykonywania zawodu radcy prawnego na okres 3 miesięcy oraz – na mocy art. 65 ust. 2b u.r.p. – kara dodatkowa zakazu wykonywania patronatu na okres 3 lat.

Od tego orzeczenia odwołanie wniosła obwiniona, podnosząc zarzut wadliwej oceny materiału dowodowego i błędu w ustaleniach faktycznych oraz zarzut rażącej niewspółmierności kary. Na podstawie tak sformułowanych zarzutów obwiniona wniosła o zmianę orzeczenia Sądu pierwszej instancji i „oddalenie wniosku o ukaranie” albo o zmniejszenie wymierzonej kary dyscyplinarnej.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny przy Krajowej Izbie Radców Prawnych orzeczeniem z dnia 4 lutego 2013 r., zmienił zaskarżone orzeczenie w zakresie sankcji w ten sposób, że za przypisane obwinionej przewinienie dyscyplinarne wymierzył karę nagany z ostrzeżeniem oraz orzekł karę dodatkową zakazu wykonywania patronatu na okres 3 lat.

Orzeczenie Sądu drugiej instancji zostało zaskarżone kasacją obrońcy obwinionej, w której podniesiono następujące zarzuty:

1. rażące naruszenie art. 70 ust. 1 u.r.p., poprzez wszczęcie postępowania dyscyplinarnego po upływie 3 lat od daty popełnienia przypisanego obwinionej przewinienia dyscyplinarnego;

2. rażące naruszenie art. 70 ust. 3a u.r.p. poprzez ukaranie obwinionej, w sytuacji, gdy od popełnienia przypisanego jej przewinienia dyscyplinarnego upłynęło pięć lat;

3. rażące naruszenie art. 64 ust. 1 pkt 2 u.r.p. w zw. z art. 6 ust. 1 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, poprzez przyjęcie, że obwiniona nie kierowała się prawem, dobrymi obyczajami oraz wykonywała czynności uwłaczające godności zawodowej, podważające tym samym zaufanie do zawodu radcy prawnego jako zawodu zaufania publicznego, w sytuacji gdy – w przekonaniu skarżącego – w działaniu obwinionej przejawiała się uczciwość i rzetelność oraz dbałość o interes klienta;

4. rażącą niewspółmierność wymierzonej kary dyscyplinarnej do zarzucanego czynu i okoliczności sprawy, w szczególności z uwagi na umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i umorzenie postępowania albo uniewinnienie obwinionej, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu przy Krajowej Izbie Radców Prawnych do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w części, w której skarżący podniósł zarzuty upływu terminu przedawnienia. Należy zauważyć, że w sprawie o ten sam czyn Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2012 r., sygn. akt V K .../12, przypisując obwinionej popełnienie przestępstwa z art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 270 § 2a k.k., warunkowo umorzył postępowanie na okres roku próby. Orzeczenie to zostało jednak zmienione wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 13 grudnia 2012 r., sygn. akt IV Ka .../12, który stwierdzając znikomy stopień społecznej szkodliwości zarzucanego czynu zarzucanego radcy prawnemu E. P., umorzył postępowania na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 1 § 2 k.k. Tym samym brak przesłanki do uznania obowiązywania w niniejszej sprawie terminu przedawnienia określonego w art. 70 ust. 2 u.r.p.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie wyraża bowiem pogląd, zgodnie z którym określony w art. 70 ust. 2 zwrot: „zawiera znamiona przestępstwa”, należy interpretować jako zawierający warunek prawomocnego stwierdzenia przestępności

czynu, obejmujący obok wypełnienia określonych w ustawie karnej znamion czynu zabronionego, także bezprawność, winę oraz większy niż znikomy stopień społecznej szkodliwości (zob. uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2006 r. (I KZP 8/06, OSNKW 2006/10/87, Prok.i Pr.-wkł. 2007/1/21, Biul.SN 2006/9/11).

Stanowisko to, z uwagi na niejasność pojęcia „znamiona przestępstwa” na gruncie języka prawniczego, gdzie pojęcie znamion należy odnosić do określonego w ustawie karnej czynu zabronionego, a nie przestępstwa, którego stwierdzenie wymaga ustalenia pozostałych przesłanek odpowiedzialności karnej, może budzić wprawdzie wątpliwości, jednakże dają się one usunąć przy zastosowaniu innych metod wykładni. Wobec bowiem niejednoznaczności rezultatu wykładni gramatycznej, należy odwołać się do wykładni systemowej oraz dynamicznej (zgodnej z wolą aktualnego prawodawcy), ustalając znaczenie przepisu art. 70 § 2 u.r.p. w oparciu o brzmienie analogicznych regulacji w nowszych ustawach korporacyjnych, tj. ustawie z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz.U. z 2009 r., Nr 219, poz. 1708 ze zm.; dalej: u.i.l.) i ustawie z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz.U. z 2011 r., Nr 174, poz. 1038; dalej: u.s.p.p.), co jest tym bardziej uzasadnione, że od uchwalenia ustawy o radcach prawnych minęło ponad 30 lat. W tych aktach ustawowych funkcjonalne odpowiedniki art. 70 § 2 u.r.p., tj. art. 64 ust. 4 u.i.l. oraz art. 46 ust. 4 u.s.p.p., zawierają sformułowanie: „stanowi przestępstwo”, co wskazuje na to, że również tak należy interpretować znaczenie analogicznej regulacji na gruncie ustawy o radcach prawnych, albowiem jest to zgodnie z wolą aktualnego prawodawcy. Taka wykładnia przepisów przedłużających okres przedawnienia deliktów dyscyplinarnych na czas przedawnienia przestępstwa – jak już to zauważył Sąd Najwyższy we wspomnianej uchwale z dnia 22 września 2006 r. (KZP 8/06) – pozostaje ponadto w koherencji z instytucją przedawnienia, która dotyczy właśnie konstrukcji przestępstwa, a nie czynu zabronionego. Logiczne wydaje się bowiem to, aby przesłanką przedłużenia przedawnienia było stwierdzenie przestępstwa, którego charakter (zwłaszcza górna granica ustawowego zagrożenia) determinuje przyjęcie jednego z terminów przedawnienia na podstawie art. 101 k.k., 102 k.k. i 105 k.k.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt realiów procesowych rozpoznawanej sprawy należało uznać, że z uwagi na treść zapadłego w dniu 13 grudnia 2012 r. wyroku Sądu Okręgowego (sygn. akt IV Ka .../12), zastosowanie mają zwykłe terminy przedawnienia, określone w art. 70 ust. 1 i 3a u.r.p., co implikuje stwierdzenie, że przypisane obwinionej przewinienie dyscyplinarne uległo przedawnieniu zarówno ścigania, jak i karalności. Zostało ono bowiem popełnione w dniu 11 grudnia 2007 r., tymczasem wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nastąpiło w dniu 31 sierpnia 2012 r., a zatem po upływie terminu 3 lat, o którym mowa w art. 70 ust. 1 u.r.p., natomiast orzeczenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego przy Krajowej Izbie Radców Prawnych zostało wydane w dniu 4 lutego 2013 r., a więc po upływie 5-letniego terminu przedawnienia karalności, o którym mowa w art. 70 ust. 3a *in princ.* u.r.p.

Wystąpienie w sprawie tej negatywnej przesłanki procesowej prowadzi do stwierdzenia bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k., determinującej konieczność uchylenia obu orzeczeń Sądów dyscyplinarnych i umorzenia postępowania w sprawie.

W odniesieniu do zarzutu, zmierzającego do wykazania braku znamion przewinienia dyscyplinarnego, należy stwierdzić, że argumentacja przedstawiona w kasacji jest oczywiście bezzasadna, zwłaszcza w świetle treści uzasadnienia orzeczenia Sądu odwoławczego i nie wymaga szerszego uzasadnienia. Natomiast zarzut rażącej niewspółmierności kary jest bezprzedmiotowy, skoro postępowanie umorzono.

Mając na uwadze powyższe rozważania, orzeczono jak w wyroku, na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. w zw. z art. 74¹ u.r.p. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążając Skarb Państwa, a na podstawie art. 70⁶ ust. 2 u.r.p. kosztami postępowania przed Sądami pierwszej i drugiej instancji, obciążając odpowiednio Okręgową Izbę Radców Prawnych oraz Krajową Izbę Radców Prawnych.